

**TALOUSOHJELMAN
VUOSIRAPORTTI
2010**

1. OHJELMAN TÄYTÄNTÖÖNPANO

Kaupunginvaltuusto käsitteli talousohjelmaa ensimmäisen kerran 16.6.2008 (asia 160). Tällöin päätettiin, että lautakunnat konkretisoivat kaupunginhallitukselle talousohjelman vaikutukset talouteen, henkilöstön ja toimitilojen käyttöön osana vuoden 2009 talousarvion ja vuosien 2010–2011 taloussuunnitelman valmistelua 19.9.2008 mennessä. Näin myös meneteltiin. Samoin myös vuoden 2010 talousarvio laadittiin niin, että hallintokunnat ovat ottaneet huomioon talousarvioesityksissään taloussuunnitelman keskeiset kehittämishohteet.

2. TOIMINTAYMPÄRISTÖN KUVAUS

Talouden kehitys

Vuoteen 2010 lähdeettäessä Suomen talous oli taantumassa. Talous- ja työllisyysnäkökymät kaupungin vuoden 2010 talousarviota laadittaessa näyttivät heikoilta. Tuotannon lasku jäi kuitenkin lyhyeksi. Bruttokansantuotteen volyyymi kasvoi 3,1 prosenttia viime vuonna. Viime vuonna teolliset työpaikat vähenivät Varsinais-Suomessa noin 8 000:lla ja työttömyysaste oli vuoden 2010 lopussa 10,3 %. Kahdessa vuodessa kasvu on ollut peräti 3 prosenttiyksikköä, kun koko maan kasvu on ollut 1,5 prosenttiyksikköä. Tässä muutoksessa Turun seutu on keskeinen tekijä ja sen kehitys poikkeaa selvästi muiden maakunta- ja korkeakoulukeskusten kehityksestä. Yritysten talousnäkökymät ovat kuitenkin yleisesti parantuneet Turun seudulla vuoden takaiseen tilanteeseen verrattuna. Positiivisia odotuksia on elintarvike-, elektroniikka- ja life science sekä lääketieteellisyydessä.

Vuoden 2009 aikana talous kääntyi odotuksista huolimatta positiiviseksi. Kaupungin henkilöstö osallistui menojen vähentämistalkoisiin. Talkoovapaiden ja lomautusten tuloksena henkilöstökulut pysyivät lähes edellisen vuoden tasolla. Omien toimien lisäksi talouden tasapainon saavuttamiseen vaikuttivat rahoitusmarkkinoiden rauhoittuminen sekä verotulojen tilityksiin tehdyt jako-osuuden muutokset. Tilikausi 2009 oli ylijäämäinen 7,2 milj. euroa. Vuoden 2010 ylijäämä oli 13,2 milj. euroa. Keskeiset ylijäämää selittävät tekijät olivat verorahoituksen merkittävä kasvu, tavanomaista suuremmat tonttien myyntivoitot sekä satunnaiset tuotot. Verotulojen kasvu perustui kunnan tuloveroprosentin ja kiinteistöveroprosentin nostoon sekä yhteisöveron kuntaosuuden nostoon, joka päättyy vuoden 2012 lopussa. Verotulojen kasvu ilman edellä mainittuja tekijöitä olisi pysähtynyt vuoden 2010 aikana.

Verotulot

Synkät verotuloennusteet eivät toteutuneet. Vuonna 2010 kaupungin kokonaisverotulot olivat yhteensä 610,9 milj. euroa. Kasvu edelliseen vuoteen oli 6,3 prosenttia (36,4 milj. euroa). Kunnallisverotulot kasvoivat 4,0 prosenttia, yhteisöverotulot 19,5 prosenttia ja kiinteistöverotulot 24,3 prosenttia. Kuntien verotulot kasvoivat ennakkotietojen mukaan 4 prosenttia. Kunnan tuloverojen kasvuun on vaikuttanut vuodelle 2010 tehty veroprosentin korotus 18:sta 18,75:een, kuntaryhmän jako-osuuden muutos ja taloussuhdanteen kääntyminen. Veroprosentin noston vaikutus kunnan tuloverojen kasvuun oli 21,5 milj.

euroa. Valtiovarainministeriö nosti vuoden 2009 valmistuneen verotuksen perusteella kuntaryhmän jako-osuutta kunnallisveron tilityksistä 1,9 %. Vuoden 2009 osuus oikaistiin taannehtivasti marraskuun 2010 tilityksessä ja vuoden 2010 tilitykset oikaistiin joulukuun tilityksessä. Jako-osuuksien muutos perustui siihen, että valtiolle tilittävien tuloverojen määrä on alempi kuin valtion aikaisempi ryhmäosuus, joten tilityksiä oikaistiin kuntien hyväksi. Kiinteistöveroprosenttien korotukset tuottivat lähes 8 milj. euroa enemmän kiinteistöverotuloa vuoteen 2009 verrattaessa.

Valtionosuudet

Valtionosuusjärjestelmää uudistettiin vuodelle 2010. Sosiaali- ja terveydenhuollon sekä esi- ja perusopetuksen, kirjaston, kuntien kulttuuritoimen sekä asukaskohtaisen taiteen perusopetuksen valtionosuudet yhdistettiin ns. yhden putken malliksi ja hallinnoitavaksi valtiovarainministeriöstä. Yleinen valtionosuus, sosiaali- ja terveydenhuollon valtionosuuden määräytymisperusteet sekä verotuloihin perustuva valtionosuus tasaus säilyivät entisen mukaisena. Muutoksia tuli sen johdosta, että esi- ja perusopetuksen valtionosuudet maksetaan kunnille ikäluokkapohjaisesti (6-15 ikävuodet). Erityisopetuksen porrastus poistettiin. Myös kouluverkkotekijä poistettiin, mutta vaikutus otettiin huomioon asukastiheystekijää muuttamalla. Lievästi ja vaikeammin vammaisten oppilaiden opetuksen järjestäminen turvattiin takamalla opetuksen järjestäjille nykyisen tasoinen rahoitus irrallaan yhden putken mallista.

Rahoitus

Kaupungin pitkäaikaisten lainojen määrä vuoden 2010 lopussa oli (koron- ja valuutanvaihtosopimusten jälkeen) 265,0 milj. euroa. Pitkäaikaisten lainojen keskiporkko (ml. seuraavan vuoden lyhennykset) vuoden 2010 lopussa oli 1,94 %. Kaupungin pitkäaikainen velka kasvoi alkuvuoden aikana 30, milj. euroa. Vuoden aikana lyhennettiin 20,0 milj. euroa lainoja ja nostettiin 50,0 milj. euron pitkäaikainen laina. Uusi laina oli Norjassa sijoittajille suunnattu joukkovelkakirjalaina, joka laskettiin liikkeelle joulukuussa.

Kaupungin pitkäaikaisten lainojen maturiteettijakauma on jakautunut varsin tasaisesti, vaikka kaikki pitkäaikaiset lainat ovat kertalyhyenteisiä. Niin ne erääntyvät suhteellisen pitkän ajan kuluessa lukuun ottamatta vuonna 2009 nostettua 100 milj. euroa, joka erääntyy jo 2011. Muutoin lainat erääntyvät vuoteen 2025 mennessä. Lainakanta on myös jakaantunut useisiin eri rahoittajalähteisiin.

Rahoitustulot laskivat vuodesta 2009 yhteensä 18,7 milj. euroa. Laskusta 7,3 milj. euroa johtui Oy Turku Energian osinkojen palautumisesta aiemmalle tasolle. Vuoden 2008 tilinpäätökseen kirjattujen arvonalennusten palautuksia kirjattiin 5,6 milj. euroa vähemmän kuin v. 2009.

Investoinnit

Investointitaso on säilynyt varsin korkeana. Investointimenot vuonna 2010 olivat yhteensä 77,8 milj. euroa. Vuoden 2010 aikana on rahoitusasemaa vahvistettu, mm. lisävelkaantumista torjumalla ja investointeja jarruttamalla. Investointeja siirtyi vuoden 2011 puolelle, jolloin toteutuvat investointimenot rahoittavat vahvistunutta kassaa. Pitkäaikaista velkaa ei pystytä lyhentämään. Taloussuunnitelmakaudella investointitaso pysyy korkealla ja lainamäärä kasvaa.

Lainanotto

Korollisen kokonaisvelan määrä vuoden 2010 lopussa oli 350 milj. euroa. Kaupungin korollinen

kokonaisvelka nousi 21,0 milj. euroa vuoden aikana. Korollisen kokonaisvelan keskiporko oli 1,57 % vuoden lopussa. Korolliseen kokonaisvelkaan sisältyi muuta lyhytaikaista korollista velkaa 85,0 milj. euroa, joka muodostui henkilöstökassaan tehdyistä talletuksista (51,5 milj. euroa) ja konserniyhtiöiden tekemistä kassatalletuksista (33,5 milj. euroa). Näiden määrä säilyi lähes ennallaan. Merkittävässä leasing- tai takausvastuissa ei tapahtunut vuoden aikana suuria muutoksia. Takausvastuut olivat 233,9 milj. euroa ja leasingvastuut olivat yhteensä 40,0 milj. euroa vuoden 2010 lopussa. Suurimmat leasingvastuut koostuvat leasingpuitesopimukseen sisältyvät käyttöomaisuushankinnat sekä Sataman kiinteistöleasing kohteesta. Takausvastuissa suurimmat vastuut ovat takaukset kaupungin vesi- ja vuokratotalyhtiöille.

Kokonaistarkastelun mukainen tuloslaskelma

Turun kaupungin tulos muodostui vuoden 2010 osalta lievästi positiiviseksi. Tilikauden ylijäämää kertyi 13,2 miljoonaa euroa. Vuoden aikana tehtiin mittavia korjausliikkeitä toimintaan talouden kääntämiseksi talousennusteiden alijäämästä tasapainoon. Kaupungin talous on tasapainossa, sillä vuosikate kattaa poistot. On kuitenkin huomattava, että vuosikate sisältää tavanomaisesta poikkeavia tuloeria, joiden kertymistä taloussuunnitelmavuosina ei voida pitää varmana. Kaupungin rahoitusasema määriteltiin uudelleen, minkä johdosta investointeja jarrutettiin vuoden loppupuolella ja velanottoa vähennettiin merkittävästi. Vuoden lopussa kaupungin kokonaisvelka oli 351,5 miljoonaa euroa, kun talousarvion mukaan se olisi noussut 399,1 miljoonaan euroon. Talousarvio oli laadittu satunnaisten myyntitulojen osalta hyvin optimistiseksi. Talousarvio rakentui myös merkittävästi lisävelan ottamisen varaan. Loppuvuoden aikana tehdyt toiminnalliset muutokset sekä verotulojen kasvu auttoivat epävarmuudesta hallittuun tilanteeseen, jossa kaupungin rahoitusasema on vakaampi ja nettovelan määrä kohtuullisella tasolla. Toimintakulut kasvoivat vuoden aikana 5,5 prosenttia edellisestä vuodesta. Vuoden 2009 lomautukset ja talkoovapaat oikaistuna kasvua oli 4,9 %. Kasvua selittää muun muassa se, että rakennemuutostilanteeseen reagoitiin nopeasti panostamalla muun muassa lisätalousarviolla sosiaali- ja terveystoimen kasvaaviin menoihin.

3. TAVOITTEIDEN JA MITTAREIDEN TOTEUTUMAT

3.1. Palvelusektorin toimenpiteiden toteutumat v. 2010

3.1.1. Sosiaali- ja terveystoimen yhdistämisen jatkotoimenpiteet

a) Terveysasemaverkon kehittäminen

Mittaritulos tai kuvaus: Perusterveydenhuollon kehittämishanke käynnistyi, tavoitteena asiakkaiden tarpeista lähtevän terveyshyötymallin toteuttaminen asemilla. Pansio-Pernon terveysaseman ulkoistamisesta tehtiin päätös.

b) Sijaishuollon kehittäminen (laitoshoidosta perhehoitoon)

Mittaritulos tai kuvaus: Peruspalvelulautakunta hyväksyi sijaishuollon kehittämissuunnitelman. Toimenpiteet siirtyivät talousarvioon vuodelle 2011, perhehoitoa tulevat toimenpiteet käynnistyivät osin. Sijaishuollon palvelurakenteen muutos käynnistyi tavoiteltua hitaammin.

c) Päihdepalvelujen toteuttamisvaihtoehtojen tarkastelu

Mittaritulos tai kuvaus: Osallistuminen Länsi 2012-päihde- ja mielenterveyspalvelujen kehittämishankkeeseen. Päättävänä oli mielenterveyden edistäminen sekä päihdeiden käytöstä aiheutuvien haittojen ehkäisy toimintamallien käyttöönotto ja palvelurakenteiden kehittäminen sekä henkilöstön osamisen lisääminen peruspalveluissa. Hankkeessa laadittiin Turun kaupungin uusi päihde- ja mielenterveysohjelma 2011-2015.

3.1.2. Sairaanhoidopiiri yhteistyö

Mittaritulos tai kuvaus: Sovittu yhteistyömallista sairaanhoidopiiriin kanssa. Virkamiesjohto käy neuvottelut vähintään kolme kertaa vuodessa. Ylimmän johdon yhteistyötä tukee talouden ja operatiivisen tason yhteistyöryhmä, jonka toiminnan koordinoinnista vastaavat talousjohtajat.

Oman erikoissairaanhoidon käytön ja konsultaation tehostus: Turku käytti Varsinais-Suomen sairaanhoidopiiriin sairaaloita selvästi vuotta 2009 vähemmän. Hoitajaksojen määrä väheni 4,1 %. Turkulaisten avohoitokäyntien määrä kasvoi vain 0,2 %.

3.1.3 Kulttuuri-, liikunta- ja nuorisotoimen hallintokuntien yhdistäminen

Mittaritulos tai kuvaus: Kulttuurin myynnin, markkinoinnin ja viestinnän tukitoimintojen yhdistäminen. Kulttuuriasiainkeskukseen kanslian alaisuuteen perustetaan yhdistetty myyntipalvelu. Lisäksi Kulttuuriasiainkeskuksen kansliaan kulttuurijohtajan alaisuuteen on v. 2010 perustettu yhdistetty myynti-,

3.1.4. Sopimusohjausmallin jatkokehittäminen

Mittaritulos tai kuvaus: Sopimusohjauksen käytännön konkretisointi ja mallin toimivuuden varmistamiseen liittyvä kehittämistyö on lähtenyt hyvin alkuun, mutta edellyttää vielä jatkuvaa kehitystyötä. Mallin toimivuus edellyttää suuria muutoksia (osittain koko kaupunkia koskevia) sekä toimintakulttuurissa että toimintatavoissa. Kasvatus- ja opetustoimi siirtyy sektorille sovellettuun tilaaja-tuottajamalliin sekä ottaa käyttöön sopimusohjauksen 1.1.2011 alkaen. Palvelusetelien käyttö laajentunut; omaishoidontuen palveluseteli, siivouksen palveluseteli (siivousseteli) ja päivähoidon palveluseteli opetustoimessa. Päivähoidon seudullinen sopimus solmittu. Kohdennettuja avustuksia yhdistyksille ja järjestöille.

3.1.5. Asiakaspalveluketjujen uudelleen järjestäminen

Mittaritulos tai kuvaus: Sosiaali- ja terveystoimen ydinprosessien kehittäminen. Yhteistyö sairaanhoidopiirin kanssa. Yhdistetty päihde- ja mielenterveysohjelma, päihteiden käyttäjien hoidon kehittäminen.

3.1.6. Avustusjärjestelmän kehittäminen

Mittaritulos tai kuvaus: Keskushallinnon vuoden 2010 talousarviosta siirrettiin määrärahoja kulttuurilautakunnalle talousarvioon. Kyseessä olivat kohteet, jotka ovat puhtaasti kulttuuriin kuuluvia. Tarkoitus on ollut saada ne palvelusektorin ja kulttuurilautakunnan sopimus-ohjausjärjestelmään, jota kautta voidaan varmistaa avustusten substanssin hallinta.

3.1.7. Hyvinvointi- ja terveystoimen kaventaminen

Mittaritulos tai kuvaus: Turku on mukana ns. ATH-hankkeessa, joka on THL:n toteuttama hyvinvointikysely, joka tehtiin ensimmäisen kerran v. 2010. Tämän perusteella luodaan valtakunnallista mittaristoa terveyden edistämistoimien suuntaamiseen ja vaikuttavuuden arviointiin. DECIPHER – hankkeeseen osallistuminen.

3.1.8. Musiikin koulutuksen yhdistäminen

Mittaritulos tai kuvaus: Edennyt vain osaksi. Kulttuuriasiainkeskus kävi neuvotteluja taidekeskus koulussasi -toiminnan ulkoistamisesta vapaankentän tahon hoidettavaksi. Neuvotteluja käytiin Turun seudun musiikkiopiston kanssa. Aluksi TSMO oli hyvin kiinnostunut ottamaan toiminnan haltuunsa, mutta vetäytyi asiasta. ”Taidekeskus koulussasi” sisälsi myös kuvataiteen opetusta – kuvataiteen osuus neuvoteltiin vapaan kentän tahon hoidettavaksi ja toiminta siirtyi Varsinais-Suomen kuvataide-keskuksen yhteyteen. Taidekeskus koulussasi -musiikkikoulutuksen osuudesta tehtiin sopimus Nuorisotoimen

kanssa, joka otti Taidekeskus koulussasi toiminnan kokonaisuudessaan hoidettavakseen / koordinoitavakseen (sisältää siis musiikkikoulutuksen (musiikin kerhotoiminta) jota nuorisoasiainkeskus järjestää/hallinnoi omana työnä sekä kuvataiteen opetuksen koordinoinnin ja yhteistyön Varsinais-Suomen kuvataide-keskuksen kanssa, kuvataideopetuksen taloudesta vastaa siis kuvataidekoulu).

3.1.9. Päivähoidon ja varhaiskasvatuksen organisointi

Mittaritulos tai kuvaus: Päivähoito siirretty kasvatus- ja opetustoimeen 1.8.2010 alkaen.

3.1.10. Sosiaali- ja terveystoimen sopimusmittareiden kehittäminen

Mittaritulos tai kuvaus: Sosiaali- ja terveydenhuollossa sopimusohjauksen soveltaminen perustuu kolmiportaiseen hierarkkiseen sopimusrakenteeseen, jossa tavoitteet jalkautetaan kaupungin yleisistä ohjelmista asteittain operatiivisen toiminnan toimenpiteiksi. Kullakin sopimustasolla on luontevaa olla ko. tasoa vastaavat osoittimet kuvaamassa toiminnan onnistumista. Mittareiden kehittämistyö tapahtuu samanaikaisesti sopimusohjauksen sopimisjärjestelmän, tietovaraston ja tiedolla johtamisen kehittämistyön kanssa.

3.2. Osaamissektorin toimenpiteiden toteutumet v. 2010

3.2.1. Ammatillisen nuorten koulutuksen ja lukiokoulutuksen hallinnollinen yhdistäminen

Mittaritulos tai kuvaus: Tavoite on toteutunut. Toisen asteen koulutus yhdistyi 1.1.2011 alkaen.

3.2.2. Ammatti-instituutin aikuiskoulutuksen ja Turun Aikuiskoulutuksen yhdistäminen

Mittaritulos tai kuvaus: Tavoitetta ei voitu toteuttaa. Ammatti-instituutin aikuiskoulutuksen ja Turun aikuiskoulutuskeskuksen yhdistyminen kaatui opetus- ja kulttuuri-ministeriön vastustukseen.

3.2.3. Ammattikorkeakoulun rakenteellinen kehittäminen

Mittaritulos tai kuvaus: Päätökset Loimaan ja Uudenkaupungin nuorten koulutuksesta vuonna 2010. Kupittaaan kampus –hankkeen suunnittelun aloittaminen.

3.3. Osaamissektorin toimenpiteiden toteutumat v. 2010

3.3.1. Turun Kiinteistöpalveluliikelaitoksen keskittämisen jatkotoimenpiteet

Mittaritulos tai kuvaus: Tehty toimeenpano-päätös keskushallinnon, ammatti-instituutin ja amk:n siivouksen, ruokapalvelun ja kiinteistöhoidon keskittämisestä lukuun ottamatta ammatti-instituutin ruoka-palvelua.

3.4. Tukitoimintojen toimenpiteiden toteutumat v. 2010

3.4.1. Hallinnon tuottavuuden parantaminen

Mittaritulos tai kuvaus: HTV-tavoitteet eivät edenneet aivan tavoitteiden mukaisesti. Hallinnon tuottavuuden lisäämiseen pyritty järjestelmä-uudistuksilla (SAP, sähköinen jakelu, Sharepoint) sekä hallinnon tuottavuus-ohjelmalla.

3.4.2. It- toiminnan kehittäminen

Mittaritulos tai kuvaus: It-toiminnan kehittämistoimenpiteinä vuonna 2010 on yhtenäistetty teknistä infrastruktuuria ja kehitetty sisäisiä tuotannon prosesseja. Projektityömallia on otettu käyttöön suunnitelmallisesti it-projekteissa ja kehittämisprojektien salkunhallinta on otettu käyttöön. Suunniteltuja merkittäviä kehittämistoimenpiteitä ei käynnistetty v. 2010 aikana, koska syksyllä aloitettiin it-strateginen suunnittelu.”

3.4.3. Hankinta- ja logistiikkatoimintojen kehittäminen

Mittaritulos tai kuvaus: Varasto- ja kuljetustoimintojen keskittämistä on jatkettu. Omaan työhön tehtävien kuljetussuoritteiden määrää on lisätty ilman henkilökuntalisäyksiä. Merkittävä työpanos on käytetty SAPin hankintatoimen käyttöönoton valmisteluun, jotta järjestelmä on saatu käyttöön 1.1.2011 alkaen.

3.4.4. Päivittäistaloushallinnon kehittäminen

Mittaritulos tai kuvaus: Kaupunginhallituksen päätöksellä kaupunki siirtyi kokonaan verkkolaskujen vastaanottoon 1.6.2010 alkaen ja kaupungin tarjouspyynnöissä edellytetään toimittajalta valmiutta verkkolaskutukseen. Talouspalvelukeskus keskittyi pitkälti SAP-talousjärjestelmän käyttöönottoon.

set. SAP-talousjärjestelmän aiheuttamia toiminnallisia muutoksia on tapahtunut talouspalvelukeskuksen sisällä sekä talouspalvelukeskuksen ja hallintokunnan välillä. Palkanlaskennan osalta vuoden 2010 aikana on edelleen jatkettu sähköisten ilmoitustapojen käyttöönottoa. Kaksisuuntaisen Titanian käyttö laajeni sosiaali- ja terveystoimen yksiköissä. ESS -itsenäiskäyttöliittymän käyttö laajeni keväällä sosiaali- ja terveystoimessa ja syksyllä varhaiskasvatuksessa.

3.4.5. Asiakaspalvelukeskuksen perustaminen

Mittaritulos tai kuvaus: Asiakaspalvelun kokonaisvaltaisen kehittämishankkeen toimeenpano alkaa 2011, esitys viedään kaupunginhallitukselle keväällä 2011.

3.4.6. Palveluverkkotarkastelu

Mittaritulos tai kuvaus: Perusselvitys tehty, toimeenpano tilaohjelmassa.

3.5. Talous, henkilöstö- ja tilatavoitteiden toteutuminen

Talousohjelmassa on määritelty sektorikohtaisesti toimenpiteiden säästövaikutukset talouteen (€), henkilöstöön (htv) ja tiloihin (m²). Talousohjelman toimeenpanon säästövaikutuksia ei kuitenkaan voida suoranaisesti arvioida, koska tehostamisen vaikutuksia ei ole ohjelmassa eritelty toimenpiteittäin. Osviittaa talousohjelman vaikuttavuudesta voidaan kuitenkin saada tarkastelemalla talouden, henkilöstön ja tilojen määrän muutoksia koko kaupungissa ja sektoreittain.

3.5.1. Talous

Talousohjelmassa asetettiin vuodelle 2010 9,2 miljoonan euron tehostamistavoite koko kaupungin tasolla. Kuten yllä todetaan, tämän tavoitteen toteutumisen suora arviointi on mahdotonta.

Toisaalta talousohjelmassa viitataan ryhmien välisen sopimuksen (RVS) talouden tasapainottamistavoitteisiin, jonka mukaan talouden tulee olla tasapainossa vuoden 2010 tilinpäätöksessä. RVS:n mukaan kaupunkikonsernin tilinpäätöksen tulee olla positiivinen ja kaupunkiemon vuosikatteen pitää kattaa suunnitelmanmukaiset poistot. RVS:n tavoite toteutui; kaupungin tilinpäätös oli em. tunnuslukujen perusteella tasapainossa v. 2010.

3.5.2. Henkilöstö

Talousohjelmalla tavoiteltiin 21,5 henkilötyövuoden säästöä vuonna 2010. Kun tarkastellaan henkilöstön kehitystä koko kaupungin tasolla, voidaan todeta, että säästöä ei välttämättä syntynyt. Toisaalta tu-

los on vahvasti riippuvainen siitä, miten henkilötyövuosien määrää mitataan.

Henkilötyövuosina mitattu työvoiman käyttö (koko henkilöstö) aikajaksolla 1.1.–31.12.2010 oli 13 248,7 eli 316,1 henkilötyövuotta enemmän kuin vuonna 2009. Kun laskelmassa huomioidaan emokaupungista poissiirtyneet toiminnot, talkoovapaiden/lomautusten työvoiman käyttöä vähentävä vaikutus ja 100 % ulkopuolisella rahoituksella palkattu hankehenkilöstö, niin työvoiman käyttö vuonna 2010 oli 128 henkilötyövuotta enemmän kuin työvoiman käyttö v. 2009. Merkillepantavaa on, että kasvusta 102,9 henkilö-työvuotta johtuu palkkatukityöllistettyjen kasvusta.

Työvoiman käytön muutos vuonna 2010 laskettuna ilman työllistettyjä, oppilaita/harjoittelijoita, uudelleensijoituskokeilijoita ja ns. vajaakuntoisten työllistämistöissä olevia oli 12 824,1 eli 173,5 henkilötyövuotta enemmän kuin vuonna 2009.

Kun tarkastellaan sektoreita erikseen, voidaan todeta, että työvoiman käyttö kasvoi kaupunginvaltuuston (+5 htv), kaupunginjohtajan (+25 htv) sekä osaamis- ja elinkeinotoimen sektoreilla (+692 htv). Työvoiman käyttö väheni ympäristötoimessa (-25 htv) ja palvelutoimen sektorilla (-514 htv). Huomionarvoista on, että palvelutoimessa henkilötyövuosien määrä kasvoi enemmän kuin henkilöstö väheni palvelutoimen sektorilla (vrt. päivähoidon siirtyminen osaamis- ja elinkeinotoimeen).

Toisaalta, mikäli henkilöstön käytön laskelmassa huomioidaan emokaupungista poissiirtyneet toiminnot, talkoovapaiden/lomautusten työvoiman käyttöä vähentävä vaikutus ja 100 % ulkopuolisella rahoituksella palkattu hankehenkilöstö, työvoiman käyttö vuonna 2010 oli 14,6 henkilötyövuotta vähemmän kuin työvoiman käyttö v. 2009.

Työvoiman määrä henkilötyövuosina sektoreittain 2008 – 2010 (htv)				
	2008	2009	2010	Muutos 2010
Kaupunginvaltuusto	9,9	9,6	4,9	+5
Kaupunginjohtaja	1 461,7	488,7	514,2	+25,5
Osaamis- ja elinkeinotoimi	3 016,7	2 949,0	3 641,1	+692,1
Palvelutoimi	6 838,5	6 755,6	6 241,1	-514,5
Ympäristötoimi	1 614,6	2 447,7	2 422,8	-24,9
Yhteensä	12 941,4	12 650,6	12 824,1	+ 173,5

3.5.3. Tilat

Talousohjelmassa on asetettu tavoitteeksi 4 809 m² tilojen väheneminen vuonna 2009, ja 5 449 m² vuonna 2010. Kun tarkastellaan tilalaitoksen toimielimille ja liikelaitoksille sisäisesti vuokraamien tilojen neliömääriä, voidaan todeta, että tilojen määrä vähentyi huomattavasti enemmän kuin talousohjelmassa

sa tavoiteltiin. Yhteensä toteutunut vähentymä oli 31 772 m² eli 3,5 % vuodesta 2009 vuoteen 2010.

Ympäristötoimen puolella tilojen käyttö väheni merkittävästi (- 19 892 m²). Palvelutoimensektorilla tilojen käyttö väheni vuonna 2010 57 829 m², mutta kasvoi osaamis- ja elinkeinosektorilla 46 610 m² (vrt. päivähoiton siirtyminen osaamissektorille). Tilojen käyttö väheni myös V-S aluepelastuslaitoksessa (71 m²) ja keskushallinnossa (591 m²).

Hallintokunta	Tilalaitos	Tilaliikelaitos	Tilaliikelaitos	Kiinteistöliikelaitos	Pinta-ala yhteensä	Muutos	Sektorimuutos
	htm2 2008	htm2 2009	htm2 2010	htm2 2010	htm2 2 010	htm2 2010	htm2 2010
Keskushallinto	27 718	29 238	26 877	1 771	28 647	-591	-591
V-S Aluepelastuslaitos	49 573	51 402	50 965	366	51 331	-71	-71
Sosiaali- ja terveystoimi	229 609	239 633	179 164	1 582	180 746	-58 888	-57 829
Kulttuuritoimi	61 137	58 451	58 638	415	59 053	602	
Liikuntapalvelukeskus	70 910	65 806	65 683	196	65 879	73	
Nuorisosiankeskus	15 759	16 420	15 293	1 511	16 804	384	
Opetuspalvelukeskus	212 452	208 565	251 968	3 065	255 033	46 468	+46 610
Ammatti-instituutti	67 634	68 285	67 157	1 270	68 427	142	
Ammattikorkeakoulu	91 028	90 959	90 556	404	90 960	1	
Kunnallistekniikkaliikelaitos	20 631	20 320	8 954	10 185	19 139	-1 182	-19 892
Kiinteistöliikelaitos	20 406	20 906	3 240		3 240	-17 666	
Kiinteistöpalveluliikelaitos	13 813	13 445	12 543	532	13 075	-371	
Talotoimiliikelaitos	5 461	5 461	1 781	3 681	5 462	1	
Ympäristö- ja kaavoitusvirasto	5 421	5 421	5 080	341	5 421	0	
Viherliikelaitos	5 519	5 519	216	4 628	4 844	-675	
Jäteliikelaitos	2 863	2 863	2 863		2 863	0	
Tilaliikelaitos	518	518	518		518	0	
Sisäisesti vuokratut	900 452	903 212	841 494	29 946	871 440	-31 772	-31 772

Pinta-ala tiedot ovat Tilalaitoksen/ Tilaliikelaitoksen hoidossa olleista sopimuksista, jotka ovat olleet aktiivisina kunakin vuonna 31.12.

4. KOKONAISARVIO OHJELMAN EDISTYMISESTÄ

Talousohjelman toteutumisen arviointia kokonaisuuden tasolla hankaloittaa se, että ohjelmassa ei ole yksilöity toimenpiteiden vaikutuksia toimenpiteittäin. Tästä seuraa, että ohjelman toteutumisen arviointia voidaan tehdä vain toimenpiteiden toteutumisen suhteen. Epäsuoraa arviointia voidaan kuitenkin tehdä talouden tasapainon sekä henkilöstön ja tilojen käytön muutosten perusteella. Molempia tapoja on käytetty tässä raportissa.

Hallintokunnista kerättyjen tietojen perusteella talousohjelman tavoitteita on toimeenpantu varsin kattavasti. Prosessin näkökulmasta ohjelman jalkautus on siis varsin hyvin onnistunut. Onnistuminen johtuu todennäköisesti siitä, että ohjelman toimeenpanoa on seurattu aktiivisesti, sekä toisaalta valtuuston asettamasta lähtökohdasta, että lautakuntien on pitänyt konkretisoida talousohjelman tavoitteet omissa talousarvioesityksissään.

Toisaalta, kaikkia tavoitteita ei ole saavutettu suunnitelmien mukaisesti. Muutamien tavoitteiden toimeenpano on keskeytynyt, ja joidenkin kohdalla toimeenpano on selvästi viivästynyt. Useita tavoitteita toimeenpannaan vielä vuonna 2011.

Kaupungin tilojen käyttö tehostui vuonna 2010 3,5 %. Myös kaupungin talous oli keskeisten tunnuslukujen suhteen tasapainossa. Sen sijaan työvoiman käyttöä koskevat tavoitteet tuottavat ristiriitaisia tuloksia.

Talousohjelma on laadittu sektoreittain, eli ohjelma on ollut jo lähtökohtaisesti kaikkia sektoreita velvoittava. Toimeenpanon onnistumisessa ei voida havaita eroja sektoreittain.